

«شرق» در گفت‌وگو با نمایندگان بررسی کرد

# وزارت کار به چه کسی می‌رسد؟

**نام زاهدی وفا، حمیدرضا حاجی بابایی، مهرداد بذریاش و محمد عباسی در بین گزینه‌های احتمالی به چشم می‌خورد**



**معصومه معظمی؛** نزدیک به سه ماه از استعفاي حجت عبدالملکي، اولين وزير مستعفی دولت سیزدهم می‌گذرد و ۲۴ شهریور مهلت سه‌ماهه اداره وزارت کار، تعاون و رفاه اجتماعی با سرپرست به اتمام می‌رسد؛ مهلتی قانونی که انتظار می‌رفت با وجود مشکلات عدیده حوزه کار و رفاه اجتماعی، رئیس جمهوری زودتر از اینها به فکر جایگزینی وزیر به جای سرپرست برای اداره این وزارتخانه عریض و طویل بیفتد. اما دولت ترجیح داد از مهلت قانونی خود نهایت استفاده را ببرد. برخی دلیل این تعلل رئیس جمهور در معرفی وزیر پیشنهادی را تعدد گزینه‌هایی دانستند که حالا توقع دارند در گرسی خالی شده جایی داشته باشند. برخی هم بر این باورند که در این شش‌رايط، شاید دولت گزینه مناسبی ندارد که بتواند به مدت سه سال تصدی این وزارتخانه مهم را به او بسپارد؛ یا به قولی دنبال گزینه‌ای است که ضمانت سه‌ساله برای وزارت کار و رفاه اجتماعی داشته باشد.



از آنجایی که هنوز هیچ گزینه رسمی‌ای به‌عنوان وزیر پیشنهادی کار از طرف رئیس‌جمهور به مجلس معرفی نشده است، برخی رسانه‌ها و مراجع غیرمربوط به گمانه‌زنی درباره وزیر پیشنهادی کار روی آورده‌اند. از این‌رو نام زاهدی وفا، سرپرست فعلی وزارت کار، حمیدرضا حاجی بابایی، نماینده فعلی مجلس، مهرداد بذریاش، رئیس دیوان محاسبات کشور و محمد عباسی، رئیس سازمان امور اجتماعی کشور، در بین گزینه‌های احتمالی و گمانه‌زنی‌ها به چشم می‌خورد. البته برخی نمایندگان در گفت‌وگو با «شرق» بر این باورند که به دلیل عدم همراهی زاهدی وفا با مجلس و حضورنداشتن و پاسخ‌گوییوندن او به مجلس طی سه ماه سرپرستی این وزارتخانه، درصورتی‌که رئیس‌ی او را به‌عنوان وزیر پیشنهادی کار به مجلس معرفی کند، موفق نمی‌شود اعتماد مجلس را به دست آورد و رئیس‌جمهوری مجبور می‌شود شخص دیگری را برای این وزارتخانه معرفی کند. اگرچه هنوز دولت هیچ گزینه‌ای را به‌عنوان وزیر پیشنهادی کار به مجلس معرفی نکرده است، اما برخی نمایندگان به گمانه‌زنی در این‌باره پرداخته‌اند. علیرضا سلیمی، عضو هیئت‌رنیسه مجلس، به «شرق» گفت دولت هنوز

گزینه‌ای برای وزارت کار به مجلس معرفی نکرده و زمان معرفی وزیر به مجلس مشخص نیست. بااین‌حال، سیدکریم حسینی، عضو کمیسیون اجتماعی مجلس مدعی شد: «دوره سه‌ماهه سرپرستی آقای زاهدی وفا بر وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در بیست‌وچهارم شهریور به پایان می‌رسد و وزیر پیشنهادی این وزارتخانه هفته جاری برای کسب رأی اعتماد به مجلس معرفی می‌شود.» او خاطر‌نشان کرد: «جلسه رأی اعتماد به وزیر پیشنهادی کار حداقل ۱۰ روز بعد از اعلام وصول جلسه رأی اعتماد به وزیر پیشنهادی برگزار می‌شود؛ لذا برای برگزاری جلسه رأی اعتماد تا روز ۲۴ شهریور زمان داریم، چراکه دوره سه‌ماهه سرپرست وزارتخانه در این روز به پایان می‌رسد.»

**زمان معرفی وزیر کار به مجلس چه زمانی است؟**

گفتنی است حجت عبدالملکی روز سوم شهریور ۱۴۰۰، با کسب ۱۹۱ رای موافق از مجلس یازدهم، وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی شد. اما در روز ۲۴ خرداد سال جاری به دلیل انباشت مشکلات و عدم توانایی او برای حل مشکلات، به دنبال تهدید به استیضاح مجلس، استعفا داد. بنابراین طبق قانون اساسی پس از استعفاي هر وزیر، رئیس‌جمهور باید گزینه جدیدی به مجلس پیشنهاد دهد و از مجلس برای آن وزیر پیشنهادی، رأی اعتماد بگیرد. از این‌رو مجلسی‌ها منتظرند بعد از اتمام مهلت قانونی سه‌ماهه اداره این وزارتخانه با سرپرست، هر چه سریع‌تر رئیس‌جمهور گزینه پیشنهادی وزارت کار را به مجلس معرفی کند.

**کم‌توجهی رئیس‌جمهور در معرفی وزیر پیشنهادی کار به مجلس**
از آنجایی که به نظر می‌رسد رئیس‌جمهور عجله‌ای برای معرفی

از آنجایی که به نظر می‌رسد رئیس‌جمهور عجله‌ای برای معرفی

و نه غیررسمی برای تصدی وزارت کار مطرح نشده و اسامی مطرح‌شده در حد شایعه و گمانه‌زنی است». او خبر داد: «امروز با معاون پارلمانی وزارت کار صحبت کردم و تاکید داشت هنوز خبر خاصی مبنی بر معرفی گزینه مدنظر وزارت کار از سوی رئیس‌جمهور وجود ندارد.»

نوری‌فرزجه افزود: «هفته آینده مهلت قانونی دولت تمام می‌شود و این هفته باید گزینه مدنظر به مجلس معرفی شود تا هفته بعد از تعطیلی مجلس اعلام وصول و سپس به رأی نمایندگان گذاشته شود. اما با توجه به چالش‌هایی که این روزها کشور با آن دست‌به‌گریبان است، در حوزه معیشتی، کارگری، بازنشستگان و بحث یارانه‌ها و موضوع جامانده‌ها و ثبت‌نامی‌ها که در حوزه این وزارتخانه قرار دارد، انتظار می‌رود هرچه سریع‌تر تکلیف این وزارتخانه که در بلاکلیفی و بلاصدی به سر می‌برد، روشن شود.»

این نماینده مجلس دلیل عجله‌نداشتن رئیس‌جمهور برای معرفی گزینه وزارت کار را «تعدد گزینه‌ها و طلبکارانی» دانست که در روی کار آمدن رئیس‌ی به‌عنوان رئیس‌جمهور نقش داشته‌اند و حالا توقع دارند کرسی باقی‌مانده وزارت کار را بر کنند. بنابراین به دلیل تعدد گزینه و فشار مضاعف، رئیس‌جمهور هنوز موفق نشده است گزینه مدنظر خود برای وزارت کار را انتخاب و به مجلس معرفی کند.

این نماینده دوره یازدهم مجلس همچنین تاکید کرد: «این بی‌تفاوتی نسبت به این وزارتخانه مهم ناشی از عدم تدبیر و سوءمدیریت دولت است.»

**رئیس‌ی دنبال وزیر است که ۳ سال کارانتی داشته باشد**

جلیل رحیمی جهان‌آبادی، دیگر نماینده منتقد تأخیر دولت در معرفی گزینه پیشنهادی وزارت کار است. او هم در گفت‌وگو با «شرق» بیان کرد: «همچنان منتظریم در از این‌حظرالرجال کشور،

رئیس‌جمهور کسی را به‌عنوان وزیر پیشنهادی کار به مجلس معرفی کند.» او افزود: «مهلت قانونی به‌زودی تمام می‌شود که طبق قانون سرپرستی وزارتخانه قابل تمدید است، اما امیدواریم بعد از تعطیلی مجلس گزینه پیشنهادی وزارت کار معرفی شود.»

رحیمی جهان‌آبادی درباره گزینه احتمالی این وزارتخانه بیان کرد: «در این‌باره با نمایندگان راینی شده است، اما شایعاتی وجود دارد که زاهدی وفا سرپرست فعلی وزارت کار که مرد نامرئی است و هم هست و هم نیست و کسی هم تاکنون او را رؤیت نکرده، به‌عنوان وزیر پیشنهادی کار به مجلس معرفی شود. اما بهتر است رئیس‌جمهوری فردی قوی را به‌عنوان وزیر‌ کار معرفی کند که به‌دوقواره وزارت باشد.» اگر رئیس‌جمهور آقای زاهدی وفا را به‌عنوان وزیر پیشنهادی کار به مجلس معرفی کند،

قطعا نمایندگان به او رأی نخواهند داد و رئیس‌جمهور مجبور است گزینه دیگری را معرفی کند؛ چراکه او با مجلس تعامل ندارد و این وزارتخانه مهم خودش یک دولت است». این عضو کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس دلیل تعلل رئیس‌جمهور در معرفی وزیر پیشنهادی کار را این‌طور بیان کرد: «به نظر می‌رسد رئیس‌جمهور دنبال گزینه مناسب می‌گردد؛ چراکه وزارتخانه حساس و مهمی است و نمی‌خواهد بعد از شش ماه باز با مشکل مواجه شود. در واقع آقای رئیس‌ی دنبال وزیر می‌گردد که سه سال باقی‌مانده عمر دولت را دوام بیاورد. و سه سال کارانتی داشته باشد.» اگرچه رئیس‌جمهور طبق قانون اختیار دارد بعد از استعفاي وزیر، وزارتخانه مربوطه را به مدت سه ماه با سرپرست اداره کند، اما توقع می‌رفت در شرایط آشفتنه اقتصادی و مشکلات معیشتی مردم، هر چه سریع‌تر تکلیف این وزارتخانه مهم روشن شود تا شاید با تصمیمات وزیر مربوطه، باری از دوش بازنشستگان، مستمری بگیران، یارانه‌بگیران و قشر آسیب‌پذیر جامعه که هر روز به نوعی درگیر مشکلات هستند، برداشته شود.

اما بنده اعلام می‌کنم نمایندگان سرحال به امور رسیدگی می‌کنند و دشمن خسته است. روح‌الله ایزدخواه نیز مجددا در اظهاراتی دیگر خطاب به سیدغدنی نظری افزود: دوستان به من توصیه کردند در قالب تذکر اصل ۷۵ پاسخ آقای غنی نظری را بدهم. اما بنده این کار را نمی‌کنم؛ چراکه وضع موجود گویای همه چیز است. شما نیز با این گفت‌مان روی کار آمدید که وضع موجود را تغییر دهید. ما که چیزی از شما ندیدیم. اگر با اشرفیات مخالف هستیم. بفرمایید. اگر در بی اصلاح نظام بانکی هستیم. بفرمایید. عامل جرم مردم حرف می‌زنیم و مردم خودشان قضاوت می‌کنند. است. ما بدون تعارف با مردم حرف می‌زنیم و مردم خودشان قضاوت می‌کنند. است. ما بدنه جلسه سیدغنی نظری در تذکری با استناد به اصل ۷۵ قانون اساسی، بیان کرد: نمایندگان خسته نیستند؛ چراکه وقت خود را صرف ملت و جمهوری اسلامی می‌کنند. برخی از دوستان می‌گویند در خواب‌آلودگی مجلس به حذف ارز ترجیحی رأی داد که این به خودشان بازمی‌گردد نه مجلس. رفتار نمایندگان نباید مجلس را زیر سؤال ببرد. اقدام مجلس در تحقیق و تفحص از فولاد مبارکه قدم‌گذاشتن در مسیر مبارزه با فساد بود. بنده هم مخالف وضع موجود هستم. با وضعیت موجود بانک‌ها هم مخالف هستم. عامل اصلی گریز و تورم بانک‌ها هستند. اینکه بانک‌ها باید پاسخگو باشند بر هیچ‌کس پوشیده نیست. بنده نه موافق وضع موجود هستم و نه مدافع حرکات فعلی بانک‌ها. این قانون به‌عنوان یک قانون مترقی می‌تواند مصائب و مشکلات بانک‌ها را مرتفع کند. ما هم مخالف وضع موجود هستیم. بنده دیگر به بحث دوست عزیزمان ورود نمی‌کنم. علی نیکزاد که ریاست جلسه علنی را بر عهده داشت، مجددا تصریح کرد: مجلس بعضا در سه شیفت هم کار کرده است. امروز نیز از صبح در حال بررسی طرح بانکداری است و اگر لازم باشد سه شیفت هم می‌ماند تا قانون به سرانجام برسد. هیچ‌کس خسته نیستند. از دوستان هم تقاضا دارم در صحبت‌های خود انصاف را رعایت کنند.

حالی است که عذرخواهی و استعفا کاملا در کشورهای توسعه‌یافته تبدیل به فرهنگ شده و رخدادی غیرعادی نیست. به‌عنوان نمونه، به‌تازگی در یکی از کشورهای اسکانندیناوی، یکی از وزرا در مسافرتی، از هتل محل اقامت خود، دو تلفن به منزل خود زده بود و هزینه این دو مکالمه را روی هزینه اتاق و از محل پیول دولت پرداخت کرده بود. وقتی این موضوع رسانه‌ای شد، وزیر استعفا داد. او ادامه داد: اما در کشور ما اتفاقات به‌مراتب مهم‌تر و حتی دارا اهمیت بیشتری است. در این کشور ما مدیران مسئولیت باقی‌مانده هم از آب تکان نمی‌خورند و مقامات و مدیران مسئول حاضر به پذیرش مسئولیت و حتی پاسخ‌گویی نمی‌شوند؛ بنابراین تقویت و نهادینه‌کردن فرهنگ مسئولیتی‌پذیری و عذرخواهی، یقینا گامی به جلوست. البته ابتدا باید قصور و تقصیر مشخص و محرز شود تا در مرحله بعدی، مطالبه عذرخواهی یا استعفاي مقام و مدیر مربوطه شکل گیرد. کم از کم در رأی دادگاه یا نذیده‌ام نمی‌تواند مسئولیت حاکمیتی که این افراد دارند فعلی از ناحیه وزرای مربوطه رأی را صادر کرده است. این موضوع اگر در رأی روشن و رسانه‌ای شود، می‌توان نقد حقوقی دقیق‌تری داشت و افکار عمومی هم از پشتوانه حقوق و استدلال قاضی مطلع می‌شوند، وگرنه صرف اعلام رأی و شفاف‌نکردن مبانی حقوقی و منطقی حکم، موجب ایجاد و تقویت شبهه‌هایی می‌شود که به نفع اعتبار دستگاه قضائی نیست.

## تشکیل شورای فقهی بانک مرکزی در مجلس حاشیه‌ساز شد

### ایزدخواه؛ مجلس در خستگی تصمیم‌گیری نکند / علی نیکزاد: دشمن خسته است

بحث و بررسی درباره سازوکار تشکیل شورای فقهی بانک مرکزی و ترکیب این شورا، پای موضوع تصمیم‌گیری درخصوص حذف ارز ترجیحی و وضعیت فعلی اقتصاد کشور را به جلسه علنی مجلس کشید و حاشیه‌ساز شد. به گزارش ایسنا، نمایندگان مجلس شورای اسلامی در جلسه علنی نوبت دوم روز گذشته مجلس، به بررسی ماده ۱۸ طرح بانکداری جمهوری اسلامی ایران که به سازوکار تشکیل شورای فقهی بازمی‌گشت، پرداختند. در حین بررسی ماده ۱۸ این طرح، روح‌الله ایزدخواه ضمن طرح پیشنهادی، بیان کرد: عضویت رئیس کل بانک مرکزی و معاونان تنظیم‌گری، نظارت و حقوقی رئیس کل در این شورا اشکالاتی دارد. رئیس کل بانک مرکزی نباید حق رأی در این شورا داشته باشد؛ همان‌طور که رئیس مجلس عضو شورای نگهبان نیست. حضور رئیس کل باید بدون حق رأی باشد؛ چراکه فقها باید در این شورا اظهارنظر کنند. همان‌طور که در زمان انتخابات می‌گویم که ۹۶ درصد مردم سرمایه بانک‌ها را تأمین می‌کنند اما چهار درصد منتفع می‌شوند، در جریان بررسی چنین طرحی باید به این مسئله توجه داشته باشیم. ده‌ها متخصص اسلامی امروز در قم هستند که از سطح دکترا در پژوهشکده‌ها فعال هستند و ما چه زمانی قرار است به آنها فضا دهیم؟ مرحوم هاشمی نیز همین‌طور کشور را اداره می‌کرد؛ به علما می‌گفت شما درس اخلاق دهید ما به جای همه شما اقتصاد را اداره می‌کنیم؛

## الزام به عذرخواهی وزرای دولت قبل در پرونده قتل

معاون دادستان مرکز خراسان رضوی گفته است: برای نخستین بار در کشور با پیگیری‌های قضائی و صدور رأی دادگاه، مسئولان کشور موظف به عذرخواهی از خانواده کودک مقتول در مشهد شدند. روز پنجم اردیبهشت‌ سال ۱۳۹۷، دانش‌آموز ۱۰ساله مشهدی توسط راننده خودرویی در مقابل منزلش در خیابان موسوی‌قوجانی این کلان‌شهر روده شد و به طرز فجیعی به قتل رسید. جسد این کودک که با ضربات چاقو به قتل رسیده بود، در محدوده شهرک صنعتی شاندیز پیدا شده بود. حال حکم دادگاه مبنی بر عذرخواهی مسئولان و وزرای دولت روحانی خیرساز شده است. نعمت احمدی، مرکز خراسان رضوی گفت: در رأی صادره علاوه بر تکلیف مسئولان مبنی بر عذرخواهی از خانواده مقتول، اصلاح آیین‌نامه مربوط به سروس مدارس با رویکرد حمایت از حقوق کودکان پیش‌بینی شده که باید از سوی دستگاه‌های متولی از جمله وزارت آموزش و پرورش و وزارت کشور به مرحله اجرا درآید. سرپرست دادرسی عمومی و انقلاب ناحیه ۵ مشهد بیان کرد: تعبیه یک سیستم هشداردهنده برای پیدایش سریع کودکان مفقود و ربایش‌شده نیز از دیگر دستاوردهای

مهم‌رای مزبور است.

**الزام به عذرخواهی ۳ وزیر دولت روحانی؟**

در نقد این رأی دادگاه، دکتر نعمت احمدی، حقوق‌دان، گفته است: ما در قانون، اعاده حیثیت، جبران خسارت و امثال اینها را داریم، اما الزام به عذرخواهی نداریم… مشخص نیست منشا این رأی از باب مسئولیت سه وزیر کجاست و مثلا، وزیر راه و همین‌طور وزرای آموزش و پرورش و کشور باید چه کار می‌کردند تا کودک ربوده نشود؟ این وکیل دادگستری توضیح جالبی که ارائه بود، متهم در کمرترین زمان ممکن به سزای اعمالش رسید. عابدین‌زاده افزوده است: نقطه در‌خور توجه در این ماجرا این است که در رأی صادره از سوی دادگاه، برای اولین بار وزیر راه و شهرسازی، وزیر آموزش و پرورش و وزیر کشور به دلیل وجود نقایص سازمانی، مکلف به عذرخواهی از خانواده مقتول شدند. معاون دادستان عمومی و انقلاب مرکز خراسان رضوی گفت: در رأی صادره علاوه بر تکلیف مسئولان مبنی بر عذرخواهی از خانواده مقتول، اصلاح آیین‌نامه مربوط به سروس مدارس با رویکرد حمایت از حقوق کودکان پیش‌بینی شده که باید از سوی دستگاه‌های متولی از جمله وزارت آموزش و پرورش و وزارت کشور به مرحله اجرا درآید. سرپرست دادرسی عمومی و انقلاب ناحیه ۵ مشهد بیان کرد: تعبیه یک سیستم هشداردهنده برای پیدایش سریع کودکان مفقود و ربایش‌شده نیز از دیگر دستاوردهای

#### یادداشت

#### تسلیمات اتمی

#### عرصه کشمکش میان داراها و ندارها



حمیدرضا اکبرپور

با وجود گذشت بیش از هفت دهه از تولید و استفاده از تسلیحات اتمی، اما به علت ذات خطرناک و تخریب‌ویرانگر ناشی از آن، هم‌زمان تلاش‌های گسترده‌ای در جهت کنترل تولید و محدودشدن دارندگان آن شکل گرفت. به همین سبب امروزه به‌جز تعدادی معدود از کشورها، زرادخانه سایر دولت‌ها از تسلیحات اتمی تهی است.

در ایران نیز طرفداران دستیابی یا عدم دستیابی به تسلیحات اتمی، همواره به مباحثه در این خصوص پرداخته‌اند، اما ظهور دو متغیر وابسته، به‌طور جد این موضوع را به مرحله‌ای اساسی و تعیین‌کننده هُل داده است. پیشرفت چشمگیر ایران در صنعت هسته‌ای و اعمال تحریم‌های گسترده بین‌المللی در بستر ناکامی برجام و گسترده‌شدن بی‌اعتمادی میان ایران و غرب که مسبوق به سابقه است، جامعه نخبگان سیاسی و عوام را بیش از هر زمان دیگری به دو دسته حامیان ایران اتمی (منظور تسلیحات اتمی است) و مخالفان آن تبدیل کرده است.

شروع موج جدید این دوگانه، از گفت‌وگوی تلویزیونی سیدمحمود علوی، وزیر وقت اطلاعات ایران در بهمن سال ۹۹ آغاز شد. علوی در باب حرکت ایران به سمت تسلیحات اتمی چنین بیان کرد: «اگر گریه‌ای از گوشه‌ای گیر بیندازند، ممکن است رفتاری کند که گریه‌ای که آزاد است آن رفتار را نمی‌کند. اگر ایران را به آن سمت‌ها هُل دهند، تقصیر ایران نیست، تقصیر کسانی است که ایران را به آن سمت هُل دادند.» با خروج ترامپ از برجام و توسعه توان غنی‌سازی ایران در دولت سیزدهم و سپس اظهارات سیاست‌مداری کم‌حرف اما متصل به اصلی‌ترین جریان قدرت در ایران، سطح این‌میث ارتقا یافت. کمال خرازی، وزیر اسبق امور خارجه و رئیس کنونی شورای راهبردی روابط خارجی، در مصاحبه‌ای که اوایل امسال انجام داد، عنوان کرد: «بر هیچ‌کس پوشیده نیست که ما توانایی فنی برای ساخت بمب اتمی را داریم، اما تصمیمی در این خصوص نداریم.» تأکید مجدد محمد اسلامی، رئیس سازمان انرژی اتمی ایران در گفت‌وگوی اخیر او با شبکه العالم نیز مؤکدی بر گفته‌های خرازی بود. اسلامی در این گفت‌وگو عنوان کرده بود «همان‌طور که آقای خرازی مطرح کردند، ایران توان فنی ساخت بمب اتمی را دارد، ولی چنین برنامه‌ای در دستور کار نیست.»

این اظهارات، آن‌هم در سمت دو مسئولی که به نوعی غیرمستقیم و سیاستمدار به‌عنوان مدیران سیاسی و فنی پرونده اتمی ایران شناخته می‌شوند، دوگانه داشتنی یا نداشتن سلاح اتمی را به میان جامعه کشانده است. نتیجه آن، اوج‌گیری تقابل رویکردها و رای دسته‌بندی‌های سیاسی در سبب برخورداری یا عدم برخورداری از سلاح اتمی بوده است. طبق با تأکید بر علایم همیشگی غرب با ایران و فرسایش توان کشور در دهه‌های اخیر، برخورداری از سلاح اتمی را انتجا راه نجات از این فشار ممتد و تحریم‌های بی‌انتهای می‌دانند؛ چراکه معتقدند تضمین امنیت در حوزه بین‌المللی، راه برن رفت و پیش‌نیل حل مشکلات اقتصادی و اجتماعی کشور است. مصادیق آنان نیز با وجود فرسنگ‌ها فاصله از کره‌شمالی تا پاکستان و اسرائیل را شامل می‌شود.

اما طیف دیگر، ضمن انتقاد از رویکرد گروه اول، این مسیر را نه‌تنها امنیت‌زا نمی‌دانند، بلکه زمینه‌ساز تهدیدی جدی برای ایران می‌دانند. حامیان رویکرد اخیر، اتمی‌شدن ایران را موجب انزوای بیشتر کشور می‌دانند. برخی نیز با تحلیلی عمقی‌تر، دستیابی ایران را آغاز نوعی هرج‌ومرج در منطقه می‌دانند که خروجی آن، تضعیف ایران است. به عقیده اینان، دستیابی ایران به سلاح اتمی، آغاز مسابقه اتمی‌شدن در منطقه است از عربستان، ترکیه و مصر گرفته تا کشورهای کوچک‌تر. در شرایطی که ایران اتمی با تحریم دست‌وپنجه نرم می‌کند، عربستان و ترکیه زرادخانه اتمی‌ای گسترده و به‌روزی خواهند داشت. این در حالی است که ایران در معرض تنگنای اقتصادی، حتی ممکن است از عهده نگهداری تسلیحات اتمی هم به‌سختی برآید، چه رسد به تلاش برای چنان‌اندن از مسابقه‌ای که خود شروع کرده است.

فرازخ از این دو نگاه عمده و همه‌شمولی که در بستر جراید و رسانه‌ها به‌طور گسترده مورد توجه قرار گرفته است، رویکرد بنیانیی را نیز می‌توان متصور شد. این رویکرد ممکن، در پی تأمین منابع ملی به صورت کافی اما کم‌هزینه است، نگاه می‌کند که ضمن ارج و پاسا‌دشت دستاوردهای اتمی ایران، در بهره‌مندی ایران از منافع اقتصادی مشروع آن و کاهش تنش با جهان پیرامون و فرمانطقه‌ای است. بر این اساس، ایران با رسیدن به نقطه صفر گریز اتمی و توان فنی ساخت بمب اتم، به‌عنوان یک کشور نهفته اتمی به آن عمق بیشتری نیز می‌دهد. در جمجم، رویکرد بنیاین ضمن توانمندی اتمی ایران، در جهت روان‌کاری رابطه براصطکاک ایران با جهان، کاراثر خواهد بود؛ چراکه با تسهیل پیوستن ایران به زنجیره تولید جهانی و ارتقای خود در زنجیره ارزش جهانی، مسیر بهبود اقتصادی ایران را فراخ‌تر خواهد کرد. یکی از نتایج بلافصل آن نیز به‌روزرسانی توان نظامی-امنیتی ایران خواهد.

• **دکترای حقوق بین‌الملل عمومی**

**و پژوهشگر همپمان مرکز مطالعات استراتژیک خاورمیانه**